

Samen op (onder)zoek

Participatieve methodieken voor geëngageerde
onderzoekers en praktijkwerkers

Liesbeth De Donder - Lieselot Degraeve
Bas Dikmans - Silke Marynissen

COLOFON

Samen op (onder)zoek: participatieve methodieken voor geëngageerde onderzoekers en praktijkwerkers

Liesbeth De Donder, Lieselot Degraeve, Bas Dikmans, Silke Marynissen (redactie)

Vrije Universiteit Brussel, Vakgroep Educatiewetenschappen

Brussel

ISBN 9789077130162

Eerste versie

@ 2025 Liesbeth De Donder, Lieselot Degraeve, Bas Dikmans, Silke Marynissen

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder duidelijke bronvermelding. Overname van tekst is toegestaan mits de oorspronkelijke auteur(s) en titel expliciet worden vermeld, zowel van het boek als van het betreffende hoofdstuk. Het is niet toegestaan de inhoud te wijzigen of voor commerciële doeleinden te gebruiken zonder schriftelijke toestemming van de auteur(s).

Vormgeving: Lieselot Degraeve

Illustraties: Zoë Claessens

www.samenoponderzoek.be

Licentie

Samen op (onder)zoek: participatieve methodieken voor geëngageerde onderzoekers en praktijkwerkers © 2025 by Liesbeth De Donder, Lieselot Degraeve, Bas Dikmans, Silke Marynissen is licensed under CC BY-NC-ND 4.0. To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

DE DESIGN STUDIO VAN NAMAHN: ARCHITECTUUR CREËERT VERHALEN

LIESELOT DEGRAEVE

Wie door de Grensstraat in Sint-Joost-ten-Node wandelt, de dichtstbevolkte gemeente van België, treft er onverwacht de kantoren van Namahn aan. Wat volgt achter de statige gevel blijkt niet zomaar het zoveelste huis in de rij te zijn, maar een geheel van organische, flexibele ruimtes die creatie en verbinding stimuleren. “Wie hier binnenkomt voor een activiteit, weet meteen dat er iets bijzonders zal gebeuren”, zegt Joannes Vandermeulen van Namahn.

Namahn is een bureau voor mensgericht design dat organisaties helpt om betekenisvolle gebruikerservaringen te ontwerpen in (digitale) producten en diensten. Het gebouw in de Grensstraat huisvestte ooit de drukkerij Maison Goemare. In 1995 kocht Namahn het gebouw aan en werd het samen met architect Wim Cuyvers gerenoveerd.

“We kwamen bij Wim terecht nadat ik een interview met hem las. Daarin vertelde hij dat het belangrijk is om te vertrekken van de verhalen die je wil vertellen met je gebouw en de dingen die je er wil laten afspelen. Dat resoneerde met de manier van denken in mijn ontwerppraktijk”, aldus Joannes. Wat daarna volgde, was een intens persoonlijk contact en een opmerkelijke

vertrouwensband. “Ik had een functioneel programma voor ogen dat aansluit bij de missie van Namahn als ontwerpbureau. Wim voegde de ruimtelijke concepten toe.”

Verhalen en verwondering

“Het is een bijzondere plek waar mensen worden aangespoord om bijzondere dingen te doen. Het blijft de mensen bij. Ik ontmoet weleens iemand die jaren geleden in het gebouw was voor een activiteit, en die het zich nog levendig herinneren”, vertelt Joannes.

In een eerste fase werd de voorbouw onder handen genomen en bleef de achterkant braak liggen, tot 2008. “Het is een combinatie van een aantal elementen die er toevallig al waren, zoals openingen in het dak, en toevoegingen van opvallende kleuren en materialen”, legt Wim uit. “Daarnaast hebben we de mogelijkheid gelaten om de ruimte andere invullingen te geven waar we toen niet eens aan konden denken.”

“Het was een proces met vooruitschrijdend inzicht. We hebben veel geëxperimenteerd en er werden zaken bijgestuurd afhankelijk van nieuwe noden”, sluit Joannes af. “Slechts één ding lag vast van in het begin: we wilden mensen in staat stellen om hier verhalen te creëren en we willen verwondering aanwakkeren over wat er gebeurt in het gebouw.”

Multifunctioneel gebouw

“We hebben het gebouw opengetrokken en het licht weer binnengebracht. Nu vervult het gebouw verschillende functies”, aldus Joannes. In het hoofdgebouw zitten de kantoorruimtes van Namahn, waar overdag het team aan het werk is. Op de bovenverdieping woont Joannes met zijn gezin. Er is ook een bibliotheek. “Het lijkt misschien tegendraads om een bibliotheek in te richten in een gebouw voor een bedrijf dat veel met het digitale bezig is. Er was een ruimte nodig waar je echt een boek kon openen”, zegt architect Wim Cuyvers.

Foto: Namahn

Een binnentuin verbindt het hoofdgebouw met de Open Space, een lichtrijke ruimte met koepeldak die bijna industrieel aandoet. Daarachter ligt de Design Studio. De Open Space en de Design Studio worden 's avonds en in het weekend gebruikt door non-profitorganisaties voor allerlei activiteiten, bijvoorbeeld dans- of muziekrepetities, hackathons of bijeenkomsten van activisten.

“De opeenvolging van ruimtes, de wandeling door de ruimtes ... Er is zorg besteed aan hoe mensen hier binnenkomen, en het gevoel dat ze krijgen als ze hier werken. Het zijn niet zomaar wat vierkante meters. Het is meer dan een plek waar we gewoon efficiënt ons ding kunnen doen”, zegt Wim.

Design Studio

“De Design Studio is het sleutelstuk in het geheel”, zegt Joannes. “De ruimte is specifiek ontworpen om te ontmoeten en om samen te werken. Wij komen er samen met klanten om op creatieve wijze oplossingen te bedenken voor hun vraagstukken. Maar we geven de ruimte ook in bruikleen aan andere organisaties.”

Je wandelt de studio binnen langs glazen deuren. Bovenaan is de ruimte ook begrensd door glas. “Zo heb je contact met de buitenlucht en kan je naar

buiten kijken. Dan ben je weer ergens anders”, zegt Joannes.

De ruimte is slim ingevuld om denkprocessen en samenwerking mogelijk te maken. Een element dat meteen opvalt is de muur die gevormd wordt door een 50-tal whiteboards, die ook als tafelblad kunnen fungeren. Joannes voegt toe: “Die ambiguïteit maakt het heel leuk. Het is doordacht, en mensen stellen het op prijs dat ze in een ruimte komen die dat specifiek uitademt. Het is geen gewone kantoorruimte die wat opgeleukt is met whiteboards en koffiemachines. De ruimte is juist specifiek gemaakt om denkprocessen in gang te zetten. Dat alles zorgt ervoor dat het een ruimte is die aanzet om anders te denken.”

De studio is ook flexibel en kan ingericht worden zoals de gebruiker zelf wil. “De ruimte op zich is ontworpen om flexibel te zijn, maar niet op een manier dat er geen ruimtelijke definiëring meer overblijft”, zegt Wim. “Al zet je de tafels aan de kant, of al breng je je eigen materiaal binnen: de ruimte blijft sterk aanwezig en dat geeft een soort vertrouwen, een rug om op te bouwen. Een plek die mensen zich 20 jaar later nog herinneren”.

Ester Goris geeft al sinds 2009 naailessen in de Design Studio van Namahn. “Elke keer ontvang ik er zo’n 6 à 9 mensen. Het is een fantastische ruimte waar mensen van onder de indruk zijn. Vanaf de straatkant verwacht je niet dat er zo’n ruimte is. Dat zorgt voor verbazing. De modulaire opbouw van de ruimte is fijn: er is meer dan genoeg plaats zodat iedereen kan doen wat hij wil doen.

We gebruiken ook de Open Space. Het is mooi dat het een lege plek blijft zodat er vanalles kan gebeuren. Ieder jaar organiseren we er bijvoorbeeld een opendeurdag en expo over de naailessen.”